

ШУГАЙЛІН Олександр Васильович (09. 04. 1915, х. Верхньоталовський Облaсті Війська Донського, нині Ростовської обл., РФ — ?) — філософ. Доктор філософських наук (1961), професор (1962). Учасник 2-ї світової війни. Державні та бойові нагороди СРСР. Закінчив Дагестанський педагогічний інститут (м. Махачкала, РФ, 1941). Працював асистентом кафедри фізики Грозненського педагогічного інституту (РФ, 1947—48) та Ростовського університету (1948—49); старшим науковим співробітником, завідувачем відділу філософських питань природознавства Інституту філософії АН УРСР (Київ, 1952—61); водночас — викладачем Кафедри філософії при Президії АН УРСР (1952—60); професором (1961—63), завідувачем (1963—69) кафедри філософії природничих факультетів Київського університету імені Т. Шевченка; завідувачем однойменної кафедри Ростовського інституту інженерів залізничного транспорту (1969—90). Досліджував філософські питання у фізиці, вперше по-філософськи узагальнив релятивістську квантову механіку. Встановив тотожність і відмінність діалектичних категорій руху та відношення. У математичній формі показав тотожність діалектики, логіки і теорії пізнання, а також співвідношення формальної та діалектичної

логіки.

Основні праці

Советская физическая наука — передовой фронт борьбы за материалистическое направление в современной физике. К., 1953; Выдающиеся борцы за научное мировоззрение. К., 1955; Выдающийся физик-материалист П. Н. Лебедев. К., 1957; Философские вопросы учения современной физики о строении и свойствах материи. К., 1959; Борьба материализма с идеализмом в квантовой механике. К., 1963; Диалектическая логика и современная физика. К., 1966; Проблема истины в диалектической и формальной логике. Ростов-на-Дону, 1987.

Рекомендована література

1. Харченко Л. Н. А. В. Шугайлин: к вопросу о реконструкции биографии ученого в панораме XX в. // Становление и развитие новой парадигмы инновационной науки в условиях современного общества: Сб. ст. Т. 3. Магнитогорск, 2018.

І. В. Огородник

Бібліографічний опис:

Шугайлін Олександр Васильович / І. В. Огородник // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891439>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).